

Nr. 82 din 01 iunie 2022

Cancelaria de Stat

Copie: **Comisia Agricultură și Industrie
Alimentară**
Parlamentul Republicii Moldova

Aviz

*la proiectul Legii pentru modificarea Codului funciar nr.828/1991
(inițiativa legislativă nr.172 din 10.05.2022)*

1. Considerații generale

În adresa Congresului Autorităților Locale din Moldova (CALM) a parvenit adresarea din partea Cancelariei de Stat de a examina și de a veni cu un aviz în privința proiectului Legii pentru modificarea Codului funciar.

CALM a analizat prevederile proiectului în cauză prin prisma respectării principiilor de organizare, funcționare și a intereselor autorităților administrației publice locale, stabilind următoarele.

2. Legislația aplicabilă

- Carta Europeană a Autonomiei Locale din 15.10.1985, publicată în ediția oficială "Tratate internaționale", 1999, volumul 14, pag.14
- Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29 iulie 1994;
- Codul funciar nr.828/1991;
- Legea privind descentralizarea administrativă nr.435/2006;
- Legea privind administrația publică locală nr.436/2006.

3. Constatări principale:

În urma analizei proiectului Legii pentru modificarea Codului funciar, CALM a identificat neconcordanțe și încălcări ale principiilor constituționale și legale privind organizarea și funcționarea autorităților administrației publice locale.

CALM consideră că în contextul local, regional și global, a schimbărilor climatice și a unor crize agro-alimentare conturate, proiectul supus avizării este unul lipsit de argumentare și viziune strategică.

Principala bogăție și cea mai valoroasă resursă naturală a statului Republica Moldova este solul fertil. Pe parcursul ultimelor decenii politicile statului și acțiunile/inacțiunile guvernărilor au dus la degradarea continuă a acestei resurse, la neglijarea valorii și importanței acesteia. Lipsa intervențiilor corespunzătoare și la timpul potrivit pentru îmbunătățirea calității solului, reforma funciară promovată și implementată eronat pe parcursul anilor, precum și absența viziunii strategice din partea autorităților publice, au dus la aplicarea agriculturii invazive.

În timp ce Uniunea Europeană depune eforturi consolidate a mediului științific, academic și practic pentru a cartografia solul drept o resursă naturală principală și a

evidenția importanța acestuia, pentru a sensibiliza autoritățile statelor și cetățenii despre presiunile la care este supus solul, autorul proiectului promovează o politică de anarhie funciară.

Norma restrictivă de la art.36 alin. (2) lit.c) Cod funciar, instituită de legiuitor la momentul adoptării Codului funciar, a fost inclusă pentru protejarea solului de o fertilitate superioară, precum și impulsionează acțiunile de îmbunătățire a calității solului, diminuarea proceselor de degradare și erodare a solului.

Propunerea expusă în art.I pct.4 din proiect contravine principiului sporirii fertilității solului, restabilirea și îmbunătățirea terenurilor, diminuarea degradării și eroziunii acestora, care trece ca o linie roșie prin tot Codul funciar. Mai mult ca atât, modificarea propusă de autor la art.I pct.4 din proiectul legii nu întrunește cerințele de tehnică legislativă. Prin formularea art.83 Cod funciar principiul predictibilității normei juridice stabilit de art.3 alin. (1) lit.d) Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative. Astfel, excepțiile propuse depășesc norma generală, fapt care contravine spiritului legii.

Studiile efectuate demonstrează că Republica Moldova constant pierde din calitatea solului, fără o acțiune în vederea diminuării proceselor geologice active (alunecări de teren, eroziuni, etc.). Prin urmare, norma propusă în proiect vine să crească substanțial riscul de intensificare a acțiunilor ce vor duce la degradarea și mai accentuată a calității solului.

Abordarea propusă de autor este una unilaterală, necomplexă și nesistemică, care nu ia în considerare interesele APL, ale agenților economici din domeniul agriculturii care prelucrează terenurile în apropierea carierilor, a ONG-urilor de mediu,etc.

Problemele din domeniul gestionării resurselor minerale trebuie soluționate complex, implicând toți factorii interesați din momentul inițierii procedurii legislative. Sunt necesar de soluționat integrat asemenea probleme precum:

- clarificarea rolului și locului APL de nivelul I în procesul gestionării resurselor naturale, inclusiv sub aspectul descentralizării, transferului taxei pentru utilizarea resurselor minerale în bugetele UAT de nivelul I,
- recultivarea terenurilor utilizate,
- eliminarea tehnologiilor de extragere a resurselor minerale cu impact nociv asupra mediului (de exemplu utilizarea exploziilor cu salpetru de amoniu în procesul de extragere a ghipsului și calcarului),etc.

Autoritățile publice locale au sensibilizat continuu guvernele pe problemele sus indicate cu solicitări de a întreprinde măsuri radicale de îmbunătățire funciară. Normele date subminează importanța autorității deliberative a autorităților publice locale, precum și opinia locuitorilor, expusă în cadrul consultărilor publice și favorizează interesele grupurilor restrânse de „afaceriști”. Astfel de acțiuni vor duce la majorarea inevitabilă a acțiunilor depuse în contencios administrativ în cadrul cărora vor fi atacate refuzurile autorităților locale de a schimba destinația terenurilor.

Cu referire la modificarea art.83 Cod funciar prin includerea perimetrelor miniere în excepțiile de la regula generală de protecție a terenurilor agricole de calitate superioară în scop de utilitate publică, este valorificat interesul privat peste interesul public.

Argumentele expuse în nota informativă referitoare la impedimentul impus de legiuitor împotriva activității comerciale este unul declarativ și nu corespunde realității. Subliniem că la momentul actual lipsesc studii sau analize, care ar dovedi existența impedimentelor legale pentru dezvoltarea industriei miniere.

Este important de menționat faptul că în domeniul extragerii substanțelor minerale utile s-a constatat o dezvoltare haotică, fapt care a generat prejudicii alarmante aduse mediului, bugetului public național și venituri ratate cifrate la miliarde de lei. În acest context, Parlamentul Republicii Moldova cu vot unanim a aprobat hotărârea de creare a

comisiei de anchetă privind modul de exploatare a substanțelor minerale utile și determinarea impactului asupra mediului.

Considerăm că modificarea legislației din domeniul extractiei miniere până la aprobarea raportului comisiei nominalizate cu descrierea clară a situației în domeniul dat și recomandărilor de rigoare este una prematură.

Efectuând o analiză prealabilă a reglementărilor cadrului normativ a statelor membre ale Uniunii Europene, constatăm că protecția solului are un rol deosebit, iar excluderea terenurilor cu o fertilitate sporită din circuitul agricol este admisă doar în cazuri excepționale pentru cauză de utilitate publică.

Ținând cont de cele menționate, CALM consideră că acest Proiect urmează a fi exclus de pe agenda Parlamentului Republicii Moldova.

Cu respect,

Viorel FURDUI
Director Executiv al CALM

